

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan osavuositarkastus 1.1. - 31.3.2024

KAKOLK 23.04.2024 § 32
7/02.02.01/2024

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan omistajaohjausjaostolle sekä lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Ensimmäinen raportti lautakunnille laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuositarkastukset laaditaan maalisk., heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi myös strategian avainmittareiden sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteuma tammi-maaliskuulta 2024 palvelualueittain:

	2024	2023
Hallintopalvelut	20,6 %	22,5 %
Koulutus- ja nuorisopalvelut	21,5 %	19,2 %
Varhaiskasvatuspalvelut	22,7 %	24,0 %
Yhteensä	21,9 %	20,9 %

Hallintopalvelujen talous on toteutunut odotetusti.

Koulutus- ja nuorisopalveluissa talousarvion ennustetaan toteutuvan kokonaisuudessaan talousarvion mukaisena. Vastuualuittain on ennusteita tarkennettu. Oppimisen tuen menojen arvioidaan olevan 200 000 € talousarviota pienempi, vastaavasti perusopetuksessa menojen arvioidaan olevan saman verran suuremmat. Lisäksi painetta perusopetuksen talouteen tuo valtionvarainministeriön kotikuntakorvauksen perusosan korjaus, joka tarkentuu myöhemmin. Kehittämishankkeiden tulojen odotetaan jäävän talousarviosta yli 800 000 €, mutta myös menot pienevät vastaavasti. Nuorisopalveluissa etsivän nuorisotyön valtionavustus ja kustannukset toteutuvat 25 000 € pienempänä kuin talousarviossa.

Varhaiskasvatuspalveluista puuttuu yhden kuukauden tulot (noin 100 000 €). Lisäksi varhaiskasvatuksen yksityinen päivähoito sisältää vain tammi- ja helmikuun menot (maaliskuun menot arviolta noin 600 000 €). Hyvinvointialueilta siirtyi kuntien maksettavaksi muihin kuntiin sijoitettujen lasten varhaiskasvatusmenot. Arvolta tämä muuttaa varhaiskasvatuksen menoja 135 000 € ja tuloja 50 000 €. Perhepäivähoidon odotetaan hieman alittavan talousarvion, joka kattaa edellä mainitun ylitysennusteen. Kotihoidontuen arvioidaan pienenevän talousarvioon nähden 200 000 €, jonka vuoksi varhaiskasvatuksen odotetaan alittavan talousarvion. Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat lähteneet nousuun edelliseen vuoteen verrattuna, joka voi aiheuttaa painetta talousarviossa pysymiseen. Varhaiskasvatuksessa jatketaan edelleen tehostettua talouden seurantaa.

Palvelualueiden alkuvuoden keskeisin toiminta:

Hallintopalvelut

Toiminta on jatkunut suunnitellusti/vuosikellon mukaisesti sekä hyvotiimin että hyte-toiminnan osalta.

Koulutus- ja nuorisopalvelut

Koulutus- ja nuorisopalveluiden sairauspoissaolot ovat alkuvuoden olleet maltillisella tasolla. Sen sijaan opintovapaalla ja vuorotteluvapaalla on useita henkilöitä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Joensuun kaupungille 98 680 € suuruisen erityisavustuksen yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistamiseksi ja kehittämiseksi vuodelle 2024. Erityisavustus on jatkoa vuodelle 2023 myönnetylle rahoitukselle, jolla työskenteli viisi hyvinvointiohjaajaa. Vuodelle 2024 myönnetyllä rahoituksella on jatkanut kaksi hyvinvointiohjaajaa Joensuun kouluilla. Lisäksi yksi hyvinvointiohjaaja on vuoden 2024 alusta jatkanut Opetus- ja kulttuuriministeriön koulujen ja ankkuritoiminnan sekä poliisin välisen yhteistyön kehittämiseen ja vahvistamiseen kouluyhteisön turvallisuuden edistämiseksi ja ongelmien kasautumisen ennaltaehkäisemiseksi tarkoitetulla 44 000 € rahoituksella.

OKM:n myöntämällä valtion erityisavustuksella esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin on jatkettu resurssiopettajien ja koulunkäynninohjaajien palkkaamista vuoden 2024 alusta alkaen. Rahoitus jakautuu Joensuun kaupungin (760 095 €) ja Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun (128 905 €) kesken.

Outokummun kaupunki hallinnoi Joensuun seudun 8 kunnan (Heinävesi, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi) saamaa 55 100 euron valtion erityisavustusta kouluun kiinnittymisen ja poissaoloihin puuttumisen alueelliseen koordinaattoritoimintaan. Erityisavustuksen avulla hyödynnetään aiempien paikallisten SKY-hankkeiden hyviä käytäntöjä ja malleja, kehitetään uusia ja autetaan mallien käytäntöön saattamisessa sekä pystytään tekemään lisää tukimateriaalia. Avustusta käytetään sitouttavan kouluyhteistyötä koordinoivan henkilön palkkakuluihin sekä kouluttajiin, jotka mahdollistavat hyvien käytänteiden vakiintumisen tuetusti, oppilaiden osallisuutta lisäävien työskentelytapojen kehittämiseen, sekä teemaan linkittyvään henkilöstön käytännönläheiseen koulutukseen mm. luokanopettajien ja luokanohjaajien tehtäviin liittyen.

OKM:n myöntämän varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi saadun erityisavustusta on käytettävissä heinäkuun loppuun saakka. Avustusta (käytettävissä vuonna 2024 135 000 €) käytetään perusopetuksessa kouluikäikäymättömien lasten ja nuorten sekä vieraskielisten lasten tukitoimenpiteisiin ja yleiseen tukiopeutukseen sekä varhaiskasvatuksessa varhaista tukea tarvitsevien lasten tukitoimenpiteisiin.

Aluehallintoviraston myöntämä valtionavustus etsivään nuorisotyöhön putosi 150 000 eurosta 125 000 euroon.

Aluehallintovirasto on myöntänyt erityisavustusta lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan 7800 euroa. Avustus käytetään lukuvuonna 2024–2025 iltaiikaaan tapahtuvien harrastusten järjestämiseen lähellä lapsen kotia ja koulua. Ryhmiä on suunniteltu järjestettäväksi Tuupovaarassa, Uimaharjussa, Heinävaarassa, Sinkkolassa ja Reijolassa.

Nuorisopalveluiden alkuvuodessa on järjestetty paljon toimintaa. Arjessa alueellisen nuorisotyö ja etsivän nuorisotyö pyörii normaalisti. Nuorisokeskus Whisperin kävijämäärä on noussut vuoden vaihteen jälkeen. Whisperillä on tammikuun alusta käynyt keskimäärin 113 nuorta / iltai. Harrastepankin toiminta on määrällisesti lisääntynyt, kun Sirkkalan liikkumiskeskukseen lisättyjen vuorojen ansiosta.

Nuorille suunnattuja palveluja on havaittu vähenevän ja tämä näyttäytyy lisääntyvinä yhteydenottoina etsivään nuorisotyöhön. Etsivien asiakkaita saatu ohjattua harrastamaan Sirkkalaan.

Talvilomalla lapsille ja nuorille järjestettiin monenlaista ohjelmaa. Sinkkolassa järjestettiin ihan Pihalla tapahtuma, joka kokosi yli 400 osallistujaa ulkoilemaan Sinkkolan piha-alueelle. Sirkkalassa järjestettiin avoimet ovet -tapahtuma, joka

keräsi noin 300 osallistujaa liikkumaan. Tuupovaarassa ja Rantakylän Bobolla vietettiin yönuokkaria, jolloin nuorisotalo oli auki nuorille läpi yön. Eno-Uimaharjun suunnalta nuorten kanssa vietettiin yönuokkari Tuupovaarassa. Whisperillä, Hammaslahdessa ja Reijolassa talo oli auki yökahvilan merkeissä normaaleja aukioloja pidempään. Lisäksi järjestettiin mm. lasketteluretki Mustavaaralle ja kaupunkiseikkailu Mahis-ryhmälle.

Helmikuun alussa päättyi oppilaaksiotto lukuvuodelle 2024–2025. Oppilaaksioton päätyttyä hallinnossa valmisteltiin resurssinjakoa lukuvuodelle 2024–2025. Resurssin jaossa kouluille osoitetaan oppilasmäärän perusteella muodostuva resurssi opetuksen järjestämiseen vuosiviikkotunteina. Resurssi sisältää yleisopetuksen, ovtes-lisät, erityisopetuksen ja eritystilanteiden, kuten kieliohjelman mukaisten valinnaisaineiden ja muiden uskontojen opetuksen resurssoinnin. Resurssissa on myös huomiotu valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen siirtyvien oppilaiden määrä.

Resurssoinnin jälkeen aloitettiin valmistelut opettajien rekrytointia varten. Ensimmäiseksi valmisteltiin sekä ohjeistettiin henkilöstön sisäiset siirrot, jonka jälkeen valmistauduttiin uusien opettajien rekrytointiin. Opettajien rekrytoimiseen tehtiin myös pieni some-kampanja, joita tukee myös verkkosivusto joensuu.fi/opeksi.

Talouden sopeuttamistyö on koulutus- ja nuorisopalveluissa edennyt kouluverkkosuunnitelman vaikutusten arviointien valmisteluun. Vaikutusten arviointien taustamateriaaliksi toteutettiin kyselyt oppilaille, koulujen henkilöstölle ja kuntalaisille.

Valmistavan opetuksen (VALO) oppilasmäärä pysyi edelleen yli 200 oppilaan tasolla, kun uusia oppilaita saapui tasaisesti valmistavasta perusopetukseen siirtyneiden tilalle. Tammikuussa aloitettiin uusina ryhminä valmistava opetus Utran koulussa sekä Pataluodossa erityisen tuen pienryhmä monikielisille alakoululaisille. Ryhmässä opiskelee joustavasti sekä valmistavan opetuksen oppilaita että jo Pataluodon koulussa perusopetukseen siirtyneitä, tukea tarvitsevia oppilaita. Pataluodon alakoulussa on useissa luokissa paljon vasta saapuneita (1–4 vuotta Suomessa olleita) oppilaita. Lyseon peruskoulun kielellisen tuen (kietu) -ryhmä jaettiin kahtia ja koulussa aloitti toinen kietu-opettaja tammikuussa hankerahoituksella. Tammikuussa perustettiin yksi uusi TUVA-ryhmä, koska vuoden lopulla saapui paljon 15–17-vuotiaita oppilaita, joilla oli jo perusopetuksen päättötodistus. Yksin tulleiden perheryhmäkotiin on saapunut osa asukkaista, ja heitä on sijoittunut sekä yläkoulun valmistaviin että uuteen TUVA-ryhmään.

Talvilomaviikolla järjestettiin kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen (kieku) omaa toimintaa lapsille ja nuorille muutamilla eri kouluilla yksittäisinä päivinä sekä oltiin mukana uusien joensuulaisten tapahtumissa Lumipuistossa ja torilla naistenpäivän tansseissa. Monet maahanmuuttajaperheet pääsivät kokeilemaan hiihtämistä ensimmäistä kertaa elämässään Lumipuiston uusille joensuulaisille järjestetyssä hiihtokoulussa.

Hammaslahden ja Enon uusien koulujen rakentaminen etenee aikataulussa. Reijolan uuden koulun hankesuunnittelu on aloitettu 1/2024. Aikuisten perusopetuksen ja Tuva-koulutuksen kysynnän kasvaminen aiheuttaa Aikuislukiolle paineita vuokrata lisätiloja Tiedepuistolta. Kevään 2024 ajaksi helpotusta saadaan Lyseon lukiolta. Maahanmuuttajien Tuva-koulutusta järjestetään kevään aikana myös Pyhäselän lukiolla.

Alkuvuoden aikana koulutus- ja nuorisopalvelut ovat saaneet hankerahoitusta tai sitä on jaksotettu edelliseltä vuodelta 2,25 miljoonaa euroa. Avustuspäätös on vielä saamatta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa ja Harrastamisen suomen malli hankkeisiin. Näiden oletetaan olevan yhteensä noin 900 000 €.

Varhaiskasvatuspalvelut

Joensuun kaupungin varhaiskasvatus haki maaliskuussa Lounais-Suomen aluehallintovirastolta ensimmäistä koulutuskorvausta toteutuneista sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvistä harjoitteluista 1.7.-31.12.2023 väliseltä ajalta (noin 700 euroa ja vaka-sosionomiopiskelijat). Tällä hetkellä ammattikorkeakoulut eivät maksa enää opiskelijoiden harjoittelun ohjaamisesta päiväkodeille. Korvausten käsittely ja maksaminen on keskitetty Lounais-Suomen aluehallintovirastoon ja korvausta haetaan jälkikäteen puolivuositain. Seuraava haku tehdään 1.1.-30.6.2024 väliseltä ajalta.

Maaliskuussa varhaiskasvatuksen palveluohjaus kävi läpi varhaiskasvatukseen hakijoita ja lasten sijoittelua kevään aikana. Edelleen alle 3-vuotiaille lapsille tarvittiin ja tarvitaan lisää varhaiskasvatuspaikkoja. Tarvitsijat sijoitetaan jo olemassa oleviin ryhmiin, eikä lisäryhmiä enää perusteta tälle kevälle.

Maaliskuussa laadittiin yhteenvetoja päiväkotiverkon sopeutusesitykseen liittyviin kyselyihin. Yhteenvedot tehtiin: varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajille suunnatun kyselyn vastauksista (toteutettiin 23.2.-3.3.2024 välisenä aikana), varhaiskasvatuksen työntekijöille suunnatun kyselyn vastauksia (toteutettiin 23.2.-3.3.2024 välisenä aikana) ja asiantuntijalausunnoista (SuPer ry, TEHY, JHL ry, OAJ Joensuun paikallisyhdistys ry ja Itä-Suomen yliopiston varhaiskasvatuksen opettajankoulutus). Lisäksi laadittiin vielä tiivistelmä Lasten laatukselystä, joka toteutettiin Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa oleville lapsille 16.-29.1.2023 välisenä aikana. Lasten laatukselystä tuli hyvin esille ne asiat, jotka ovat lapsille tärkeitä varhaiskasvatuspäivän aikana.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen yksi toimintavuoden 2023–2024 painopiste on ruokakasvatus ja lasten osallisuuden vahvistaminen ruokailuissa. Tähän painopisteeseen liittyen jokainen varhaiskasvatuksen esihenkilö kävi havainnoimassa yhteensä viisi ruokailutilannetta omissa yksiköissään 20.2.-28.3.2024 välisenä aikana. Havainnoinneissa käytettiin yhteistä pohjaa, jossa keskityttiin kolmeen pääteemaan: Fyysinen oppimisympäristö, Lapsen oma vaikuttamisen mahdollisuus ja oman aktiivisuuden tukeminen sekä Ruokailun ilmapiiri ja ruokapuhe. Esihenkilöt arvioivat näiden teemojen pohjalta, mitkä asiat olivat jo toimivia ja mitä tulisi jatkossa vielä kehittää. Havaintojen kautta syntyi useita uusia ideoita lasten osallisuuden lisäämiseksi ruokailuissa. Lisäksi havainnointi nosti esiin jo toimivia käytäntöjä, joita jaettiin tosille yksiköille ja esihenkilöille.

Varhaiskasvatuslakiin tehtiin lisäys 1.1.2024 lukien (60 §). Lisätyssä pykälässä säädetään kuntien välisestä kustannusvastuusta tilanteessa, jossa sijoitetun lapsen varhaiskasvatus järjestetään muualla kuin lapsen kotikunnassa. Sen mukaan lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitetun avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen kotikunta on velvollinen maksamaan varhaiskasvatusta järjestävälle lapsen sijoituskunnalle ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnalle lapsen varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen. Tätä säännöstä sovelletaan 1.1.2024 alkaen (ei voi soveltaa takautuvasti). Tähän lakimuutokseen ei ole voitu varautua syksyllä 2023, silloin kun vuoden 2024 talousarviota on laadittu. Tämän hetken tilanteen mukaan Joensuun kaupungin varhaiskasvatus maksaa muille kunnille sijoitettujen lasten varhaiskasvatusmaksuja noin 135 000 euroa / vuosi ja muut kunnat maksavat kaupungin varhaiskasvatukselle noin 50 000 euroa / vuosi. Joensuulaisia lapsia on siis sijoitettu muihin kuntiin enemmän kuin muista kunnista Joensuuhun. Tilanne kuitenkin elää ja muuttuu sijoitusten mukaisesti. Kaikki nämä muihin kuntiin sijoitettujen lasten varhaiskasvatuskustannukset maksetaan varhaiskasvatuksen yhteisistä menoista.

Menojen suhteen huolta aiheuttavat lisäksi voimakkaasti nousseet työterveyshuollon kustannukset, jotka menevät myös varhaiskasvatuksen yhteisistä menoista. Vuodelle 2024 työterveyshuoltoon varatuista euroista oli kulutettu maaliskuun 2024 loppuun mennessä 32 %, kun suosituksena on maksimissaan 25 %. Myös ICT-palveluiden kustannukset ovat kasvaneet vuosi vuodelta ennakoitua enemmän ja niihin varatut rahat saattavat ylittyä.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

merkitä tiedokseen osavuositarkastuksen ajalta 1.1. – 31.3.2024.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.